

פרק זה בורר

מתניתין

בתי הדין, הם בוררין להן עור בית דין אחד, ולא בעלי הדין.

והגמרא תבאר למה צריכים תשעה דיינים, והרי שנינו "דיני ממונות בשלשה".

ועתה מבארת המשנה, האם יכול בעל דין אחד לפסול את הדיינים [או דיון] שבירר הבעל דין שכנגדו, ולומר: לא אדון לפניו!

בעל דין זה, פוסל דיינו של זה, ובעל דין זה, פוסל דיינו של זה [והגמרא תבאר האיך יתכן לפסול], אלו הם דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: אימתי יכול לפסולו, בזמן שמביא עליהם על הדיינים ראייה בעדים, שהן קרובין [לתובע או לנתבע, או קרובין זה לזה], שאינם רשאים לדון במקרה הזה, או שהן פסולין לדון בכלל, כמו גזלנים ועוברי עבירה, שאינם רשאים לדון כלל. אבל אם היו הדיינים המבוררים כשרין, שאינם קרובים או עבריינים, או שהן מומחין מפני בית דין, כלומר, מומחין לרבים, אינו יכול לפסולן.

ועתה מבארת המשנה, אם יכול צד אחד לפסול את עדי הצד השני.

בעל דין זה, פוסל עדיו של זה, ובעל דין זה, פוסל עדיו של זה. אלו הם דברי רבי מאיר. [והגמרא תבאר: איך יתכן לפסול עדים שאינם קרובים או פסולים, לדעת רבי מאיר, כי אם הם קרובים או פסולים, גם חכמים סוברים שאפשר לפסולם].

פרק זה חוזר לבאר את דיני בית דין ודיני עדות.

דיני ממונות בשלשה.

מבואר בפרק ראשון, שדיני הודאות והלואות נידונין אף בפני שלשה הדיוטות, ואילו גזילות וחבלות צריכין בית דין מומחין.

שלשה מומחין, ואף שלשה הדיוטות [עדיין תוס' ה א ד"ה דן], ואף יחיד מומחה, יכולים לכופף את הנתבע לבוא להתדיין לפניו, אם הנתבע מסרב.

אך אם הנתבע אינו מסרב להתדיין, ומוכן לבוא לבית דין, אלא שטוען שאין בית דין זה מקובל עליו, אם משום שהם הדיוטות, או משום שהם קרובים, או שרוצה לילך לבית דין אחר שבאותה העיר — אזי בעלי הדין "בוררין" להם דיינים מוסכמים על שניהם.

ברישא של משנתנו מבארת המשנה, איך בוררין להם דיינים.

בעל דין זה בורר לו בית דין אחד, שהם שלשה דיינים, וכן בעל דין זה השני בורר לו בית דין אחר, שהם שלשה דיינים.

ושניהן, שני בעלי הדין, בוררין להם עוד בית דין אחד, וביחד הם תשעה דיינים. אלו הם דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: שני דיינין. כלומר, שני